

EKONOMİ POLİTİK

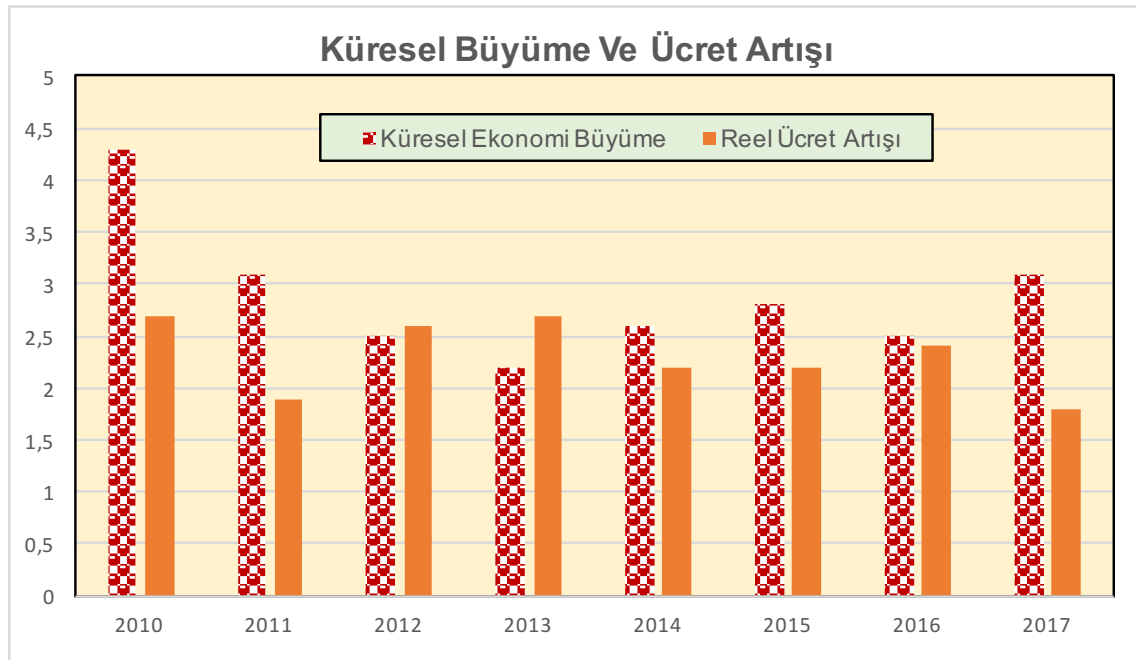
Erinç Yeldan, 5 Aralık 2018

Küresel Ücretler ve Güvencesiz İstihdam

Küresel ekonomide bir yandan durgunluk sinyalleri değerlendirilirken, bir yandan da küresel üretimin paylaşım süreçlerindeki çarpıklık derinleşmekte. Bu konuda en güncel analizi Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO'nun) **Küresel Ücret Raporu, 2018-2019** belgesinde izlenebiliyor.

Rapora göre, küresel kriz sonrası döneme bakacak olursak (yani 2010'dan bu yana) küresel ortalama ücret artışları küresel büyüme oranının gerisinde kalmış olduğu gözüküyor. Bu gözlemin tek istisnası 2013 ve kısmen de 2012. 2017'de ise ücret artışı, küresel ekonominin büyüme hızının neredeyse yarısı düzeyinde kalmış durumda. Reel ücretlerdeki durgunluk, bir yönüyle küresel düzeyde gelir dağılımındaki çarpıklığın işgücü piyasalarındaki yansımaları belgeliyor.

Aşağıda ILO ve Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) verilerinden derlediğimiz karşılaştırmalı grafik bu gözlemleri yıllık bazda özetlemekte.

Kaynaklar: ILO, Küresel Ücret raporu, 2018-19 ve UNCTAD, Trade and Development Report, 2018-12-03

Eşitsizliğin en önemli boyutlarından birisi, kuşkusuz, cinsiyet ayrımcılığı. Kadın emeğinde sömürü oranındaki yoğunlaşma 21. yüzyıl kapitalizminin en belirleyici özelliklerinden birisi haline dönüşmüş durumda. Nitekim, ILO Ankara Ofisi yayımladığı değerlendirme notunda

“dünyada 70 ülke ve ücretli çalışan dünya nüfusunun %80’ini kapsayan araştırma verilerine göre, (...) küresel düzeyde cinsiyete dayalı ücret eşitsizliği %18.8 olarak gerçekleştiğini” vurguluyor. Türkiye’de bu oran %12 düzeyinde hesaplanmakta. “Cinsiyete dayalı gelir eşitsizliği Belçika’da %2.7 iken, Norveç’te %11.7; Fransa’da %13.3; İngiltere’de %16.6 düzeylerinde gerçekleşiyor. Cinsiyete dayalı ücret farklılıkları ile mücadele, küresel düzeyde tüm ülkelerin önünde başa çıkılması gereken bir sorun olarak duruyor.”

Kadınlar ve erkekler arasındaki ücret eşitsizliklerinin geleneksel açıklamalarından biri de cinsiyetler arası eğitim farklılıkları. Ancak rapor, eğitim farklılıklarının söz konusu eşitsizliği açıklamakta yetersiz kaldığını, “açıklanamayan” kısmın daha büyük bir etkisi olduğunu ortaya koyuyor.

Küresel işgücü piyasalarında işsizlik oranının gerilemekte olduğu sık sık dile getirilen savlardan birisi. Oysa, “hangi istihdam?” sorusunun yanıtı, ücretlerdeki durgunluğun aslında enformelleştirilmiş, güvencesizleştirilmiş istihdam biçimlerinden beslendiğini belgeliyor. Aşağıda ILO verilerinden derlediğimiz tablo küresel işsiz sayısının 2019’da 193.6 milyon kişiye ulaşacağını ve bunun da yaklaşık ortalama yüzde 5.5 işsizlik oranına tekabül edeceğini göstermekte. Ancak, ILO “güvencesiz istihdam edilenlerin” sayısının dünya ölçeğinde 1.4 milyar kişiye ulaşmakta olduğunu; bunun da küresel istihdamın yüzde 42.7’sini oluşturduğunu belgeliyor. Söz konusu rakamlar, gelişmekte olan ülkelerde istihdamın yarısından fazlasının güvencesiz biçimde olduğunu gösteriyor.

Küresel İşgücü Piyasaları: İşsizlik ve Güvencesiz İstihdam						
	İşsiz Sayısı (Milyon kişi)			İşsizlik Oranı (%)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Dünya Ortalaması	192.7	192.3	193.6	5.6	5.5	5.5
Gelişmiş Ülkeler	34.1	32.8	32.4	5.7	5.5	5.4
Gelişmekte Olan Ülkeler	158.6	159.5	161.2	5.6	5.5	5.5
	Güvencesiz İstihdam (Milyon kişi)			Güvencesiz İstihdam Payı (%)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Dünya Ortalaması	1,391.3	1,409.0	1,426.4	42.5	42.6	42.7
Gelişmiş Ülkeler	56.7	56.5	56.3	10.0	9.9	9.9
Gelişmekte Olan Ülkeler	1,334.6	1,352.5	1,369.0	52.2	52.2	52.3

Kaynak: ILO, Küresel İstihdam ve Sosyal Görünümü, 2018; tablo 1.1

Küresel kapitalizm, süregelen reel üretim krizini aşabilmek için daha yoğun sömürü, daha yoğun ayırimcılık ve sosyal dışlanmaya başvurmakta. Küresel ekonomide yeniden durgunluk sinyalleri ile birlikte emeğin sosyal kazanımları üzerine sürdürülen baskının da açık faşizm ve otoriter yönetim koşullarına dönüşmekte olduğu görülüyor.